

Prologus

de talib⁹ vicijs s⁹ iste
Sortilegis vicijs carnis tractatus habetur

Nunc sequitur finis confessorum simul actus
s⁹ breuia .i. plōgauri .i. n̄ ignorant s⁹ pducēda
Quedam longauri non iniuste et breuiari
.i. pfecti⁹ .i. snia pateat s⁹ libro
At melius metro sensus tibi luceat isto

Ciste liber (cuius s̄biectum est ius canonicū a sanctis patrib⁹ institutū) p̄ma sui diuisione qui diuidit in duas ptes. scz in pte phemiale et pte ex ecutiua. Pars phemialis ibi (In summis festis) Prima ps adhuc diuidit in duas parts. Nam in p̄ma parte autor premitit intentū suū. In sc̄da parte ostēdit facilitatē hui⁹ libri. Et in tertia pte ostēdit ea que dicēda sunt per ordine. n. Sc̄da pars erit. ibi (Inter doctozes) Tercia. ibi (Hic de baptismo) Intendens dicere hec summula pcedit de summa plaica Raymundi: et scripta est cum verbis facillimise leuiter intelligisibilibus. et iste modus loquendi seu pcedendi in summula p̄nti placet et ualet istis socijs supple clericis et studentib⁹ qui nolunt seu ex paupertate oppressione non possunt magna studere. Sed ibi (Inter doctozes) ostēdit autor q̄ ex quo iste liber facilis est: leui stilo compilatus. adeo v̄z legi paruis et rudibus: et non debet iste liber computari inter alios libros doctorum sacre scripture. quia inueniunt in isto libello quid utilitatē ecclesiasticus ordo continet. et inueniant etiā lectores in isto quomodo stat⁹ clericalis debeat regere diuinam et seculari officia. **Sed** ibi (Hic de baptismo) ostēdit autor psequenter q̄ in hoc libro determinabitur d̄ baptismo. p̄iugio. symonia. furtis. et sic de alijs. **Sed** ibi (Quedam longauri) intendit autor psequenter dicere q̄ in hoc libro aliqua plōngatur hic que in magna summa s̄b breuib⁹ continentur. et aliqua hic abbreviuntur. vt fiat sensus lucidior et metrum lucidius et delectabilius. **Sciendū** circa litteram q̄ missa habet multa p̄rogatiua. Primo q̄ celebratur solum a ieiunio. Sc̄do q̄ solum in ecclesia celebratur et sup altare. ita q̄ semp in locis p̄secratis celebrari debeat nisi q̄n̄q̄ fieret ex sp̄eali gratia et dispensatione pape p̄pter reuerentiā magnozū d̄noz et p̄ncipum. sed tamē ad min⁹ oportet q̄ talis celebratio fiat s̄b teutozem. **Tercio** oportet celebrantem eē sacerdotē. **Quarto** oportet sacerdotem eē laicis vestibus indutū. **Quinto** q̄ tantummodo celebratur in die accessio lumen. etiam si mille soles lucerent sup terrā adhuc de necessitate ad missę officium peragendū lumen incēsum requiritur. **Sexto** q̄ ibi solēt sonare bonae diuina verba cum cantatur pater noster. et verba angelica cū cantat gloria in excelsis. et humana verba vt in collectis et in sequentijs. **Septimo** ibi audiuntur tria bona et nobilissima idiomata que mundus habet. scz hebraicū. vt patet. ibi. sabaoth. et ofanna. Grecū cū dr. kyrieleyson. alleluia. **Latīnū** auditur in omnib⁹ alijs dictionib⁹ et orationibus. **Octauo**. q̄ missa est completa tot miserijs qd mare guttis firmamentū

12 Prerogatiua
Missæ.

1
2
3
4
5
6
7
8

Prologus

stellis. sol at hominis. & celuz empircum angelis. & fra arcnis **Nono. q. sa**
cerdos in solemnioribus & maioribus ecclesijs in missa h3 plures mini
stros. sc3. dyaco. s3 diaconus. & acoliti. **Decimo. qz** angelis ibidem existenti
bus hm oi non sufficerent nisi in pntia tate maiestatis eent ynus vlt duo
adiutores hucientes missa. sc3. scholares vel alij litterati. & r0 est. qz ibi e ds
& dñs ops oim rerum creator. sc3. celi & terre. &c. **Undecimo. q. anime** in
purgatorio purgende ex missa remissionem & venia consequuntur. Et
sacrosancta mater ecclesia sup addit **duodecimum. sc3. q. quilibet catho**
licus & bon3 christian3 ad min3 die dominico tenetur audire vna integrā
missam. nisi aliqua singulari necessitate prepeditus fuerit. puta infirmi
tate. vel aliquid hm oi.

Item posset aliquis dubitare. in qua lingua pma consecratio corporis
christi fuit celebrata Rñdetur q lingua seu ideoma est triplex. sc3. hebrai
ca. greca. & latina. modo dico q pma consecratio fuit celebrata in lingua he
braica. Et r0 hui3 est. qz christ3 fuit p mus sacerdos & in cena dñi consecrauit
hoc factm & dedit suis discipulis. & q. p tunc erat inter iudeos. i0 vtebat
hebraico ideomate **Secdo dñ. q. illa consecratio secundo celebrata fuit in**
lingua greca. vt p3 Actuum sexto capitulo. vbi dñ. factus est murmur
grecorum aduersus hebreos & altericabatur mutuo. i. litigabāt ad inuis
cem. **Tercio dicitur. q. tertia celebratio fuit facta in lingua latina quan**
do sanctus Petrus fuit electus in apostolum. **Q. aut his tribus linguis**
solum corpus dñi Ihu christi conficitur. p3 ex titulo crucis qui erat scri
ptus tribus ideomatibus. sc3. hebraice. grece. & latine. videlicet. **Teius.**
nazarenus. rex iudeoy.

Item notābūm est q in hoc sacramento eucharistie quod in missa
celebratur ex virtute verborum que a sacerdote proferuntur est verum
corpus christi. quia verba consecrationis faciunt mēdēm de ch3o san
guine eius. sed sanguis est ibi ex quadam cōcomitātia necessaria. quia
corpus viuū & animatum non est sine sanguine. Et nullo modo cons
cedendum est. q. in hostia consecrata non sit verus sanguis christi. qz ali
as animatum corpus stare sine sanguine quod est impossibile d anima
to rōnali. **Vnde dñ. sacra scriptura. Anima eius in sanguine suo. Itēz ibi**
est anima christi ex quadā concomitātia. qz impossibile est corp3 christi pfi
ci nisi sit dispositum & organizatum. quia sine anima nullum corpus viu
uere potest. **Itēz ibi est deitas ex quadā concomitātia. qz vnitāte remos**
ta corpus & deitas s3 disparata entia. **Q. at ista omnia ibi s3 manifeste p**
bat btūs Joānes capitulo sexto sic dicens. **Ego sum panis viuus. &c. In**
quibus verbis omnia ea que dicta sunt tanguntur. Nam pimum tan
gitur cum dicitur. **Ego sum panis viuus. & sic etiā corpus christi ē ibi e**
anima cum sanguine. nam anima viuificat corpus mediante sanguine
Item per hoc quod dicit (qui de celo descendit) tangit ipa deitas ch3i
si circūdata humanitate.

Item eucharistia dīffinitur sic. Eucharistia est sensibilis species pae
nis & vini post consecrationem facta a sacerdote s3 certa et debita forma
verborum prolata. cum intētionē debita confitēdi ex institutiōe diuina
scans veraciter corp3 & sanguinē bñdictū s3 illis spēb3 realiter continere

9
10
11
12

In qualingua
Corpus Christi
Consecratum
fuerit & consecratum.

Prologus

In p̄bicta descriptōe q̄ttuorꝫ currūt q̄ h̄nt hoc sac̄m integrare. **Pr̄mū** est cā materialis. q̄ p̄ materiā huiꝫ sac̄ri dat̄ intelligi panis & uinū: & vnū istoz non sufficit p̄ se in missē celebratōe. sed ambo simulꝫ currūt. **Lā** est ficiens est duplex. sc̄z p̄ncipaliter instrumētalis. **Pr̄ncipalis** est d̄s glorioꝝ sus. **Instrumētalis** nō est quilibet sacerdos rite & debite ordinatꝫ. **Lā** formalis in debita p̄latione or̄onis cōsistit. **Nā** at̄ finalis. est int̄ctio p̄crat̄. **¶** **Ultimo** est notāndum d̄ quibusdā casibus. **Pr̄mus** est. vtrum in hostia consecrata sit aliud q̄ qd̄ cernitur & aliud q̄ creditur. **Ad** hoc r̄ndet. q̄ verum corpus christi non videtur. sed sola sp̄s panis videtur. **Et** rō ē quia si non. tunc non deciperentur quinqꝫ sensus circa illud sacramentum. quod est falsum: & ergo d̄t bt̄s Gregorius aliud est quod cernitur & aliud est quod creditur. **Sz** dices circa casum. que est ratio q̄ non videmus verum corpus christi ibi. **Respondetur** q̄ nullum corpus videtur nisi quod habet accidentia sibi existentia & nisi sit coloratum. vt patz de pariete. sed color albus in hostia non est corpus christi. nec inest ei. sz accidētia stāt ibi sine sb̄iecto. p̄ tāto corpus christi nō videtur neqꝫ sanguis. **Scd̄** casus. an isti homines dicentes se vidisse corpus christi in manibꝫ sacerdotis errāt vel male loquuntur. **R̄nd** q̄ non errāt. qz nullꝫ errat cuiꝫ verba in theologia verificātur. sed ea que habentur d̄uisione corporis christi in sacra scriptura verificata. ergo s̄ vera. **¶** **Vinorꝫ** p̄z in Genesi. & Apocalipsi. vbi d̄r q̄ homines multotiens viderunt angelos non inq̄ntum spiritus. sed inq̄ntum assumpserunt corpꝫ aerē. in hoc rep̄ntauerūt deū. ergo dixerunt vidimꝫ deum & sacra scriptura in hoc non errat. **Tunc** soluēdo istum casum d̄r q̄ sicut hoies dixerunt se vidisse angelos & non errauerūt sic & nos corpus christi videmꝫ & non erramꝫ. sed t̄n viderē cap̄s ibi valde improp̄e. qz nihil p̄p̄e videt nisi coloratū seu color. vt p̄z sc̄do d̄ aia. mō corpꝫ christi non est coloratum.

¶ **Tercius** casus est. vtrꝫ sanguis christi. supple aliquis fluxꝫ sanguis christi remāsit in terra. **Hic** r̄ndent aliqui doctores sacre scripture q̄ non. qz christus ih̄s totum sanguinē assumpsit quem pus in amara passione dimisit. sz christus in sua passione totuz sanguinē effudit. q̄ i sua resurrectione totuz sanguinem reassumpsit.

¶ **Alij** at̄ doctores dicunt. q̄ sanguis effusus d̄venerabili corpe christi fuit calidus. & p̄pter p̄ditōem caloris remāsit aliqua humiditas in terra. vt manifeste ostēditur in peplo virginis marie cū sb̄ cruce steterat sanguis filij totum amictum album eius irigauit rubricauit. **Hoc** idēz aliter p̄bat̄ sic. omne corruptibile plus indiget de sanguine q̄ in corruptibile. sed christus ante passionem erat corruptibilis. ergo ante passionē plus indiguit d̄ sanguine. qz p̄ nutrimentū sanguinis corpꝫ augmentat̄. sz in morte tale non indiget d̄ tali nutrimento. q̄ non est necesse q̄ christus assumpsit totum sanguinē que p̄ nobis effudit.

¶ **Quartꝫ** casus. ponat q̄ aliqd̄ remāsit d̄ sanguine corporis christi post suā resurrectionē hic in terra. vt cernit̄ manifeste in peplo br̄e marie virginis. **Tunc** dubitatur. vtrꝫ talis sanguis qui fluxerat d̄ corpe christi in ara crucis debeat haberi in tali & tanta reuerentia sicut iste sanguis qui a sacerdotē in calice consecratur. **Respondetur** q̄ nō. qz ponatur in casu. qz totꝫ

tus sanguis christi effusus de corpore eius ponatur in vna parte altaria
 et ex alia parte sanguis consecratus. tunc dicitur quod sanguis consecratus est magis
 venerandus. Rō est. quod in triduo aia christi fuit sepata a corpore san-
 guine: quia corpus christi in sepulchro fuit. anima vero apud pres in lim-
 bo. Etiam deitas fuit separata a sanguine. quia non potest dici fili dei
 effusus est terram. ideoque sanguis consecratus est magis venerandus. quod
 ibi est vera deitas. Item ibi integer est christus immortalis et impassibi-
 lis. sed ut pendit in ara crucis ibi erat passibilis et mortalis. ideo sanguis
 christi consecratus est magis venerandus. ¶ Quintus casus est. quare quo-
 tidie misse celebratur. cum tamen christus nisi semel passus esse tamen
 illud sacramentum est memoriale dominice passionis. Ibi respondetur. quod quatuor
 sunt cause illius scilicet Innocentii. Prima est: quod oportet semper parata esse
 medicina contra peccata quotidiana. unde extra de consecratione distinctio
 one secunda. capitulo. vtrique figura. iteraturque quotidie oblatio. licet christus semel
 passus sit. quia quotidie peccamus. sine quibus mortalis infirmitas vis-
 uere non potest. et ideo. quia quotidie labimur in peccata. quotidie pro nobis
 christus immolatur. Secunda causa. quotienscumque corpus christi sumitur ha-
 betur memoria passionis christi. unde quotienscumque feceritis hoc in mea
 facite commemoratōem. Et habeatur memoria passionis christi quotidie
 die vniatur sacramentali et nos ei spirituali. Quarta causa. vtriduo agno loco tri-
 piciamur. quod iudei ad vesperas uertendo esurierunt. secundum illud Psalmi.
 uertetur ad vesperam et fames patientur ut canes. nam ubi veritas venit
 figura. id est. vetus testamentum (quod fuit figura noui testamenti) cessauit.
 ¶ Alius casus ponat. quod hostia fuisset eleuata in triduo mortis. tunc dubi-
 tatur. vtrique fuisset adoranda. Ibi respondetur. quod triplex est adoratio. scilicet latría.
 idolatria. et dulia. Latría est honor soli deo exhibitus. id est. dulia dicitur fuit
 impium creaturę. sed idolatria dicitur fuit impium in his idolis. Dicitur
 ergo. quod illa hostia fuisset adoranda dulia adoratōem non Latría. quod deitas fu-
 it sepata a sanguine. Alii autem dicunt quod corpus vel sanguis eius bene potu-
 issent consecrari per triduum mortis adorari oratione latría. quod ex vi bonorum deo-
 ras fuit unita cum corpore sanguine. ¶ Ultimo dubitaret quis de duo-
 bus sacerdotibus. quod unus simularet se celebrare non celebraret propter
 conscientiam mortalis peccati. alter vero celebraret cum conscientia mortali pec-
 cati propter timorem domini sui. Tunc queritur quis eorum magis pec-
 catus grauius. Respondetur. quod ille qui simularet se celebrare. quia per hoc circum-
 stantes committerent idolatriam ex eo quod adorarent creaturam. scilicet hostiam non
 consecratam. unde Innocentius cum plura obijcienda remedia que verba
 nis sunt grauiora. peccatum dubio videtur magis offendere qui fraudulenter
 presumet. sic ille qui se simularet celebrare non celebraret. plus peccat
 illo qui celebraret non simularet.

De Collectis simibus et

Principijs earundem.

.i. in solemnitatibus .i. in celebratōe misse

A summis festis ad missam dicitur vna

b iij